

Når blir styremedlemmer inhabile som politikere?

Kommunal Rapport 07.11 2017

Jusseksperter Jan Fridthjof Bernt gyver løs på det han omtaler som noe av det minst forståelige i forvaltningsloven.

Spørsmål:

Hovedutvalget for oppvekst i vår kommune behandlet spørsmålet om en leieavtale for helsestasjonen for ungdom (altså kommunal virksomhet) til et nytt bygg. Bygget eies av et aksjeselskap D som er et datterselskap av et heleid kommunalt aksjeselskap M.

Tre politikere som sitter i styret til morselskapet M deltok da hovedutvalget vedtok at AS D skulle få leiekontrakten. Det var også et annet privat alternativ som ble vurdert i saken.

En de tre medlemmene i hovedutvalget som også var styremedlemmer i M, opplyste at hun hadde spurt kommuneadvokaten om hun var inhabil, og hadde fått til svar at hun var habil til å behandle saken, fordi dette gjaldt et datterselskap.

Er disse tre politikerne habile?

Svar:

I [forvaltningsloven § 6](#), første avsnitt, bokstav e, nr. 2, første setning, er det fastsatt at den som er medlem av styret for et selskap som er part i saken, er inhabil. Her er imidlertid ikke morselskapet, AS M, part. Spørsmålet må i stedet vurderes etter bestemmelsen i andre avsnitt, om inhabilitet «når særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet».

Jeg vil mene at som alminnelig utgangspunkt må styremedlemskap i et morselskap til et heleid aksjeselskap være «særegne forhold». Når kommuneadvokaten kommer til motsatt konklusjon, er det etter alt å dømme pga. regelen i § 6, første avsnitt, bokstav e, andre setning, som lyder: «Dette [regelen om inhabilitet for styremedlemmer] gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken». Resonnementet må klart nok være at hvis disse folkevalgte ikke er inhabile om morselskapet var part i saken, kan de heller ikke bli når datterselskapet er det.

Dette virker umiddelbart overbevisende, men er basert på en misforståelse av denne unntaksregelen. Det er imidlertid ikke rart at kommuneadvokaten tar feil her. Denne bestemmelsen er vel noe av det minst forståelige i forvaltningsloven, og er litt av en rebus når vi skal tolke den.

Det er tale om **to vilkår**, knyttet til en bestemt type situasjon: Vilkårene er at det er tale om «et selskap som er fullt ut offentlig eid» og at «dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken». Det er jo tilfelle her, men dette **unntaket gjelder bare** «for person som utfører tjeneste eller arbeid for» et selskap som eier det selskapet som er part i saken. Etter ordlyden kan det se ut som om dette unntaket skal gjelde også når slike personer utfører verv som medlem i folkevalgt organ, men etter sammenhengen er det klart at **regelen bare gjelder i situasjoner der noen som**

«utfører tjeneste eller arbeid» for datterselskapet, er med å treffe avgjørelser i morselskapet. Ved saksbehandling og avgjørelser i andre organer enn morselskapet, gjelder ikke dette unntaket.

Bestemmelsen må med andre ord leses om det sto: «Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier et selskap som er part i sak som behandles av eierselskapet.»

Dette er stadig en ganske vanskelig tekst, og denne unntaksregelen burde skrives helt om, men det blir en oppgave for [Forvaltningslovutvalget](#).

Den konkrete vurdering av om de tre folkevalgte var inhabile når denne saken ble behandlet i hovedutvalget, skal jeg ikke si noe sikkert om, men jeg synes det høres ut som om denne saken er så viktig for datterselskapet at det må ses som «særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til «deres upartiskhet etter § 6, andre avsnitt.